

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของ
ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
The Relationship Between Situational Leadership of School Administrators
and Teamwork of Teachers in Educational Institutions. under the Jurisdiction
of the Primary Educational Service Area Office Sisaket District 1

ทัศนีย์ เจริญชัย^{1*} พิมล วิเศษสังข์² จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์³

Tassanee Jaroenchai^{1*} Pimon Wisetsang² Jittimaporn Sihawong³

¹คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Faculty of Education, Sisaket Ratchathani Rajabhat University, Thailand

²คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Faculty of Education, Sisaket Ratchathani Rajabhat University, Thailand

³คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Faculty of Education, Sisaket Ratchathani Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author e-mail: stu6530117107@sskru.ad.th

(Received: 5 March 2025, Revised: 24 April 2025, Accepted: 24 April 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำนวน 331 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งผลสำเร็จและ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ตามลำดับ 2) การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความสำเร็จของเป้าหมาย ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านการยอมรับนับถือและด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมและด้าน

ภาวะผู้นำแบบมุ่งสู่ผลสำเร็จกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก
นระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์; ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา; การทำงานเป็นทีมของครู

ABSTRACT

This research aimed to 1) study situational leadership of school administrators, 2) study the level of teamwork of teachers in educational institutions, and 3) study the relationship between situational leadership of school administrators and teamwork of teachers in educational institutions. The sample consisted of 331 school administrators and teachers in educational institutions, Office of the Primary Educational Service Area 1, Sisaket. The sample was stratified and proportional to the size of the educational institution. The data collection instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient. The results of the research found that 1) The situational leadership of school administrators in all 4 dimensions was at the highest level. When considering each aspect, it could be ranked from highest to lowest as follows: supportive leadership, participative leadership, achievement leadership, and directive leadership, respectively. 2) The teamwork of teachers in all 6 dimensions was at the highest level. When considering each aspect, it could be ranked from highest to lowest as follows: goal achievement, communication, 3) The relationship between situational leadership of school administrators, directive leadership, supportive leadership, participatory leadership and result-oriented leadership with teamwork of teachers in schools found that overall there was a high positive relationship, significant at the 0.01 level.

Keywords: Relationships; Situational leadership of school administrators; Teacher teamwork

บทนำ

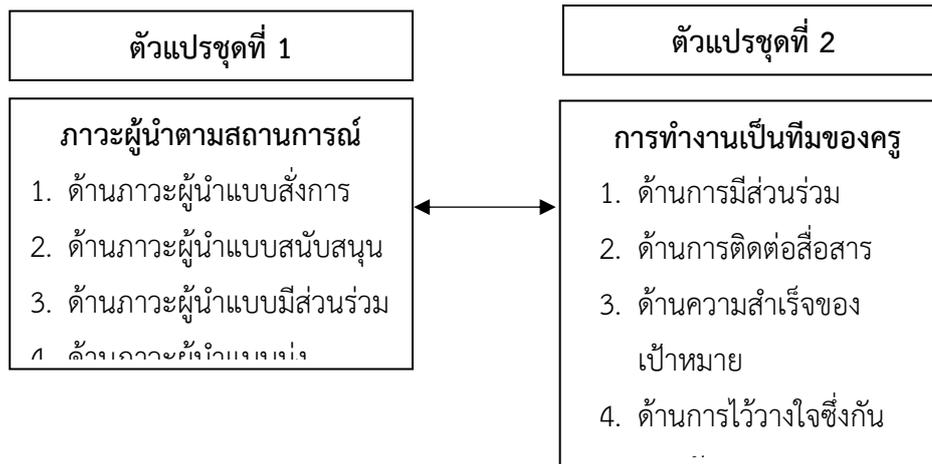
ภาวะผู้นำเป็นความรับผิดชอบสูงสุดของผู้บริหารในการบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความผูกพัน ทำให้เกิดการยอมรับและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งมีภาวะผู้นำจะสามารถบริหาร กิจกรรมต่างๆ อย่างมีระบบและประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี อำนาจที่มาจากตำแหน่งทางการนั้นไม่ใช่บริบท สำคัญของภาวะผู้นำ แต่ภาวะผู้นำกลับเป็นบริบทที่มีความสำคัญต่อตำแหน่งทางการหรือกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำ สำคัญกว่าตำแหน่งทางการเป็นที่ยอมรับกันว่าผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จของ องค์กรเพราะผู้นำมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผน สั่งการ ดูแลและควบคุม ให้ บุคลากรขององค์กรปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ปัญหาที่ นักวิชาการและบุคคลทั่วไปสนใจคือ ผู้นำจะอย่างไรหรือมีวิธีการนำอย่างไร จึงทำให้ได้บังคับบัญชาหรือผู้ ตามเกิดความผูกพันกับงาน แล้วทুমความสามารถและความพยายามเพื่อทำงานให้สำเร็จด้วยความเต็มใจ ผู้บริหารโรงเรียนทุกระดับจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดกว้างไกล มีภาวะผู้นำ กล้าคิดกล้าเปลี่ยนแปลง กล้าทำและ กล้าตัดสินใจ อีกทั้งมีความตระหนักในความสำคัญของการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง มีความสามารถในการ จัดการ ประสานประโยชน์กับทุกฝ่าย เพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีลักษณะ ดังกล่าวจะทำให้การศึกษาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้ ดังนั้นถ้าผู้บริหารรู้จักใช้ภาวะผู้นำให้ถูก กับสภาพของโรงเรียน โดยทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความบริสุทธิ์ในการทำงานและเป็น ตัวอย่างแก่ผู้อื่นในเรื่องต่างๆ จะก่อให้เกิดความศรัทธา ความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ซึ่งส่งผลให้ การดำเนินงานในโรงเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ (บัญชา อึ้งสกุล, 2555)

การบริหารงานของโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพหรือประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยผู้บริหารหรือผู้นำ ในองค์กรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ผู้นำเป็นหัวใจสำคัญ ขององค์กรเป็นจุดรวมแห่งพลังของผู้ปฏิบัติงานเพราะผู้นำต้องมีทักษะ มีความรู้ ความเข้าใจหลักการบริหาร และระบบองค์กร สามารถควบคุมและจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ เป็นไปตามเป้าหมาย นโยบาย แผนงานของหน่วยงานที่ตั้งไว้ ความตั้งใจและความพยายามของผู้นำในการ แสวงหาทางออกที่จะส่งเสริม สนับสนุน ผู้ร่วมงานให้มีความก้าวหน้าทำผลงานให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 2 ประการคือ 1) มีความชัดเจน ความสอดคล้อง โดยการชี้แจงอธิบายจุดประสงค์ใน เป้าหมายแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกฝ่ายงาน 2) มีความ ไว้วางใจ โดยผู้นำสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ร่วมงานในการกล้าตัดสินใจปัญหาให้ความช่วยเหลือรับฟังปัญหาและ พยายามเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้ร่วมงานแต่ละคน (พัชรนันท์ กลั่นแก้ว, 2559)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลให้บริหาร

สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของครูเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานต่างๆ ตามสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลง อันจะส่งผลต่อการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากร
    - 1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีพื้นที่ครอบคลุม 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองศรีสะเกษ อำเภอกันทรารมย์ อำเภอโนนคูณ อำเภอน้ำแกลี้ยง อำเภอพยุห์ อำเภอวังหินและอำเภอยางชุมน้อย รวม 258 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,269 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ตัวแทนของประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie & Morgan (1970) จากประชากร 2,269 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 คน และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ 2) ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน 3) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และ 4) ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งผลสำเร็จ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับระดับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วม 2) ด้านการติดต่อสื่อสาร 3) ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน 4) ด้านความสำเร็จของเป้าหมาย 5) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ และ 6) ด้านการยอมรับนับถือ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ

3. การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

2) กำหนดกรอบโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) ยกร่างแบบสอบถามตามกรอบโครงสร้างที่กำหนดเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านโครงสร้าง (Construct Validity) และเนื้อหา (Content Validity) ด้านรูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ด้านการใช้ภาษา (Wording) และด้านอื่นๆ ของข้อคำถามแต่ละข้อที่เห็นสมควรให้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้บริหารสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่มีความรู้เรื่องวิจัย นักวิชาการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย ซึ่งได้ขอคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

6) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความครบถ้วนสมบูรณ์

7) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้ว นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.941

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่ม ตัวอย่างของการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธี วิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการวิจัยและสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่และการหาร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ 2) ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน 3) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และ 4) ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งผลสำเร็จ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลผลของค่าเฉลี่ย
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วม 2) ด้านการติดต่อสื่อสาร 3) ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน 4) ด้านความสำเร็จของเป้าหมาย 5) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ และ 6) ด้านการยอมรับนับถือ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลผลของค่าเฉลี่ย
4. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยใช้สถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา	40	12.10

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
ครู	291	87.90
รวม	331	100.00
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	188	56.80
สูงกว่าปริญญาตรี	143	43.20
รวม	331	100.00
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
ไม่เกิน 10 ปี	146	44.10
มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	185	55.90
รวม	331	100.00

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 331 คน จำแนกตามตำแหน่ง ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งครู คิดเป็นร้อยละ 87.90 รองลงมาคือ ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.10 มีระดับการศึกษาส่วนมากเป็นระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.80 รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 43.20 และมีประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 55.90 รองลงมาคือ ไม่เกิน 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.10 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ตารางที่ 2 ระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ	4.53	0.34	มากที่สุด
2. ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	4.59	0.33	มากที่สุด
3. ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.57	0.34	มากที่สุด
4. ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งผลสำเร็จ	4.52	0.30	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.55	0.27	มากที่สุด

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มีระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.33)

รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำ แบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.37$) ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งผลสำเร็จ ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.30$) และด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.34$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ตารางที่ 3 ระดับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วม	4.52	0.34	มากที่สุด
2. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.56	0.23	มากที่สุด
3. ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน	4.54	0.29	มากที่สุด
4. ด้านความสำเร็จของเป้าหมาย	4.61	0.39	มากที่สุด
5. ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.57	0.39	มากที่สุด
6. ด้านการยอมรับนับถือ	4.53	0.43	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.56	0.35	มากที่สุด

การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสำเร็จของเป้าหมาย มีระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.39$) รองลงมาคือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.39$) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.23$) ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.29$) ด้านการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.43$) และด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.34$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X	Y
X ₁	1	0.663**	0.604**	0.317**	0.801**	0.317**
X ₂		1	0.894**	0.384**	0.909**	0.388**
X ₃			1	0.451**	0.909**	0.404**
X ₄				1	0.639**	0.335**
X					1	0.441**
Y						1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ (X₁) ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (X₂) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (X₃) และด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งสู่ผลสำเร็จ (X₄) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 (Y) ด้วยค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน 0.317, 0.388, 0.404 และ 0.335 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิชญกร แดงแก้ว (2563) ได้ศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ สิริชัย นนทาศรี (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงเดือน กลีบมาลัย (2566) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและการกระตุ้นทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กฤษณา เจตน์จันทน์ (2563) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า ระดับการทำงานเป็นทีมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ สิริชัย นนทะศรี (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงเดือน กลีบมาลัย (2566) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีระดับการทำงานเป็นทีมมากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมและด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งสู่ผลสำเร็จกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กฤษณา เจตน์จันทน์ (2563) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ สิริชัย นนทะศรี (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงเดือน กลีบมาลัย (2566) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมของ

ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง

4. อิทธิพลภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีอิทธิพลระดับสูงทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สิริชัย นนทะศรี (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในระดับค่อนข้างสูง ($r = .705$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงเดือน กลีบมาลัย (2566) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง โดยมีความแปรปรวนประมาณร้อยละ 42 ($r^2 = .425$)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำและช่วยเหลือครูมีการพัฒนาตนเอง มีการแสดงความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานหรือหน้าที่ของครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความเมตตา เข้าใจและรับรู้ปัญหาต่างๆ ของครู เปิดโอกาสให้ครูเข้าพบเพื่อปรึกษาหารือเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว คอยสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน มีการระดมความคิดเห็นจากครูในการดำเนินงานที่สำคัญก่อนนำไปปฏิบัติงานและผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน

1.2 การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและรับฟังความคิดเห็นของทุกคนและครูมีการกำหนดแนวทางและวัตถุประสงค์การทำงานที่ชัดเจนร่วมกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้ความสำคัญต่อเป้าหมายส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ครูมีการสื่อสารด้วยความจริงใจและเข้าใจข่าวสารที่ได้รับตรงกัน มีการสื่อสารที่ดี ทำให้การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการเชิงคุณภาพเปรียบเทียบกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาทั่วไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยและวิธีการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาและรูปแบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาที่มีการจัดการเชิงคุณภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับดีมาก เพื่อให้รู้แนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ

องค์ความรู้ใหม่

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สรุปเป็นองค์ความรู้ได้ว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีมของครู กล่าวคือ เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำตามสถานการณ์อยู่ในระดับมากจะส่งผลให้การทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันทำให้มีประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างสูง

ภาพที่ 1 ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา เจตน์จำนงค์. (2563). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ดวงเดือน กลีบมาลัย. (2566). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บัญชา อึ้งสกุล. (2555). ประสิทธิภาพของผู้บริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา. *วารสารวิชาการ*, 5(3), 23-24.
- พัชรนันท์ กลั่นแก้ว. (2559). *ความเปลี่ยนแปลงที่บริหารได้ไม่ยาก*. ปัญญาชน.
- วิชณุกร แต่งแก้ว. (2563). *ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี.
- สิริชัย นนทะศรี. (2565). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Krejcie and Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Journal of Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.